

Heden en Verleden

De geschiedenis van de St. Louis wordt gebruikt als uitgangspunt om huidige gebeurtenissen en fenomenen, zoals de Europese vluchtelingencrisis, te begrijpen of te beoordelen. Ook beweren docenten vaak dat de geschiedenis als model zou moeten dienen waaruit we inzichten en lessen voor ons heden kunnen trekken. Er worden bijvoorbeeld parallellen getrokken tussen de conferentie van 1938 in Evian en de onderhandelingen in Brussel in 2016, met een min of meer duidelijke indicatie dat het Europa van vandaag weinig heeft geleerd van de tragedie van de vluchtelingen, die in 1938 werd veroorzaakt door de landen die deelnamen aan de Evian-conferentie.

Anderen maken directe vergelijkingen tussen het lot van de passagiers op de St. Louis en de mensen die op rubberboten uit de landen van het Midden-Oosten of Noord-Afrika over de Middellandse Zee naar Europa proberen te ontsnappen.

Hoewel het in eerste instantie direct aannemelijk en voor de hand liggend lijkt om deze processen met elkaar in verband te brengen, blijkt de methodische implementatie vaak problematisch te zijn. De verschillen in de oorzaken van vluchten, de vluchtende bevolkingsgroepen, de respectievelijke contexten, en ook de landen die als vluchtbestemming worden gezocht, zijn te groot om zinvolle inzichten voor onze huidige omgang met de crisis te verkrijgen.

Aan de andere kant kan erop worden gewezen dat - zelfs als de geschiedenis zich niet op dezelfde manier herhaalt - continuïteiten kunnen worden geïdentificeerd die de loop van de geschiedenis eeuwenlang hebben beïnvloed: dit omvat menselijk gedrag zoals onverschilligheid, discriminatie, racisme, antisemitisme evenals behulpzaamheid, empathie en de moed om voor anderen op te komen.

In plaats van duidelijke antwoorden zou er aan het einde van deze leereenheid een discussie moeten zijn over dezelfde vraag: kunnen we leren van de geschiedenis? Is het nodig om de geschiedenis van de Holocaust te bestuderen om conclusies te kunnen trekken voor ons heden?

De antwoorden op dergelijke vragen zullen sterk variëren, afhankelijk van de samenstelling van de leergroep. Het lijkt raadzaam om de discussie voorzichtig te sturen zonder deze aan het eind naar een 'correct' eindresultaat te leiden.

Voorgestelde methode

Duur: minimaal één les:

Vorbereiding:

- Vul de citatencollectie eventueel aan met actuele voorbeelden uit de media.
- Print citaten. Afhankelijk van het aantal leerlingen is een citaten vereist voor 3-4 personen. Print daarom elk citaat 3-4 keer uit. Het aantal afgedrukte citaten komt overeen met het aantal leerlingen.
- Zet de discussievragen op het bord of print ze ook uit.

Procedure:

- De citaten worden in de klas opgehangen, zodat de leerlingen ze comfortabel kunnen lezen en voor elk een citaat kunnen kiezen.
- Mensen die hetzelfde citaat hebben gekozen, komen in groepjes samen en beginnen de discussievragen te bespreken.
- Ten slotte brengen de groepen de inhoud van hun gesprekken in de plenaire discussie.